

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Bispemøtet

her

Dato: 07.10.2011

Vår ref: 11/176-15 HAA

Deres ref:

Nye kollektbønner/Dagens bønn

Kirkerådet behandlet i sitt møte i september 2011 et forslag til første pulje med nye kollektbønner/dagens bønn. Kirkerådets (foreløpige) vedtak i sak KR 46/11 lyder:

Vedtak:

1. Kirkerådet finner, med de merknader som fremkom i møtet, at forslag til kollektbønner/dagens bønn for kirkeårstiden 1. søndag i advent til Påskedag, gjøres tilgjengelig for utprøving i menighetene fra adventstiden 2011, på bokmål og nynorsk.
2. En forutsetning for dette er at også Bispemøtet finner dette tjenlig. Saken sendes derfor til Bispemøtet.
3. Kirkerådet ber om at forslag til kollektbønner fra 2. påskedag til Siste søndag i kirkeåret/Kristi kongedag legges fram for Kirkerådet og Bispemøtet til behandling våren 2012.
4. Etter noen års utprøving og en evaluering legges saken på nytt fram for Kirkemøtet etter regelverket for liturgisaker.

I Kirkerådets møte framkom det en rekke forslag om språklig bearbeiding av de fremlagte bønnene. Sekretariat har sammen med NFG-AU arbeidet videre med bønnene, og resultatet av dette foreligger i de vedlagte bønnene. Samisk kirkeråd har vedtatt forslaget til dagens bønn på Samefolkets dag.

Av praktiske grunner er også 2. påskedag tatt med, og de merkedagene som hører hjemme innenfor kirkeårsperioden fra advent til påskedagene.

Til Kirkerådets møte var det gitt følgende saksorientering:

Saksorientering

Nye kollektbønner/dagens bønn ble ikke utarbeidet i tide til at de kunne behandles av Kirkemøtet 2010 og vedtas i 2011. Det fulgte ikke med kollektbønner i det materialet som ble sendt på høring av Kirkerådet i 2009. Grunnen til dette er at i Forslaget av 2008

var denne bønnen i gudstjenesten tatt ut, slik at det ikke forelå nye kollektbønner. Flere høringsinstanser, Bispemøtet og Kirkerådet og til sist Kirkemøtet ville imidlertid ha med muligheten til å be en dagens bønn/kollektbønn. Kirkerådet gikk allerede i mars 2010 inn for at leddet "Dagens bønn" ble innført som et valgfritt ledd i gudstjenesteordningen og at slike bønner skulle utarbeides til bruk fra. 1. søndag i advent 2011 (KR sak 11/10). Med dagens bønn/kollektbønn får man en bønn som setter ord på dagens særpreg i hver av kirkeårsdagene.

På bakgrunn av at "dagens bønn" kom sent inn i vedtaksprosessen har det ikke vært mulig å utarbeide et samlet sett av kollektbønner som er ferdig til 1.søndag i advent 2011. Det er ikke tjenlig å få flere runder med høring og vedtak av nye kollektbønner. Disse bønnene har heller ikke vært utprøvd og evaluert. På denne bakgrunn anbefaler sekretariatet at bønnene sendes ut til utprøving i to omganger og at de etter en evaluering sendes på høring og fremmes som sak på Kirkemøtet i tråd med regelverket for liturgisaker

I den gudstjenesteordningen som Kirkemøtet 2011 vedtok, er *dagens bønn* (kollektbønn) ikke obligatorisk, men et valgfritt ledd. Menighetsrådet avgjør om denne bønnen skal være med i de ulike typer hovedgudstjenester rådet vedtar. I ordningen står det at bønnen innledes av liturgen med "La oss alle be" og avsluttes med menighetens "Amen".

Bønnen bes (leses eller messes) av liturgen på samme sted som vi har i dagens ordning, men kan eventuelt brukes i forbindelse med prekenen. På *høytidsdager* kan den også være den første bønnen som bes i gudstjenesten, og da altså fungere som *samlingsbønn*, fordi det kan være naturlig å markere dagens fest- og særpreg i starten av gudstjenesten f. eks på juledag, påskedag og pinsedag (jf. ledd 8 med rubrikker i Ordning for hovedgudstjeneste). Det er tatt hensyn til dette i utformingen av de nye kollektbønnene, ved at bønnens innledningsdel på de tre høytidsdagene er preget av lovprisning.

I saksorienteringen om den nye gudstjenesteordningen til Kirkemøtet i 2010 ble det fremhevet at de nye kollektbønnene skulle ses i nær sammenheng med inkluderende språk (KR 41/10 Hoveddokument). Det videre arbeidet med å finne et godt inkluderende (og kjønnsinkluderende) språk skulle "særlig få sitt nedslag i arbeidet med nye kollektbønner" (s 13). Dette skulle skje i form av en utvidende metode, hvor ikke de tradisjonelle begrepene byttes ut med kjønnsnøytrale termer, men supplerer og varierer tradisjonen. Dermed økes mangfoldet og rikdommen i måten å tiltale og omtale Gud på. Samtidig ble det i saksorienteringen til Kirkemøtet 2010 vist til høringen til 2008-forslaget til gudstjenesteordning, hvor flere etterlyste større grad av tydelighet i treenighetslæren i gudsbenevnelsene. Disse hensyn er det lagt vekt på i NFGs forslag til nye kollektbønner.

Nemnd for gudstjenesteliv har drøftet saken i tre møter i 2011, og har også anbefalt at slike bønner utarbeides. Nemnda samlet seg om at *dagens bønn* bør være såkalte *missale-kollekter*, som angir dagens motiv/tema og peker fram mot og åpner opp for tekstene som leses i gudstjenesten, uten å henvise direkte til dem eller utlegge dem. De skulle altså ikke være såkalte *tekst-kollekter*, som mer utførlig lar tekstene som leses prege kollektbønnen. Nemnda ønsket "primært to varianter av dagens bønn, en enkel og en mer utførlig og klassisk kollektbønn. Om dette ikke er mulig nå, bør en satse på en enkel dagens bønn, hvor avslutningsformuleringene varierer og er vesentlig enklere enn i 1977-liturgien. Noen formuleringer kan være felles i bønnene i samme kirkeårstid, slik som i ELCAs kollektbønner (Evangelical Lutheran Church of America). Språket bør være nøkternt, men ivareta bredden i gudsbildet" (NFG sak11/11).

Den utarbeidede serien av kollektbønner for utprøving er en bønn som favner alle dagens tre rekker. NFG har altså ikke lagt opp til en kollektbønn for hver tekstrekke, men en bønn for hver kirkeårsdag.

Etter Kirkerådets anbefaling (KR 11/10) ble en rekke personer bedt om å sende inn forslag til nye kollektbønner etter et visst mønster, og disse bønnene ble drøftet utførlig på NFGs møte 23.-24. august i år. Bønnene inneholdt svært mye verdifullt stoff og gode formuleringer, både på bokmål og nynorsk, men var også svært ulike i form og innhold. Til dels medførte dette at dagens bønn lett kunne forveksles med andre bønneformer i gudstjenesten, som samlingsbønn og forbønn. Det var derfor behov for å tydeliggjøre egenarten ved dagens bønn/kollektbønn.

NFG vurderte å gi tilbakemelding til alle bønneskriverne og be dem om å gjøre endringer til de enkelte bønnene, men fant at den stramme tidsrammen ikke gjorde dette mulig. NFG vedtok derfor å be nestleder Merete Thomassen - i et nært samarbeid med leder av NFG, Øystein Bjørdal, og nemndas sekretær (AU) – om å legge fram innen 4. september et bearbeidet og nytt forslag til bønner etter en mer felles struktur og språklig stil. Etter felles drøftinger er det forslaget som hermed legges fram, både NFGs forslag og sekretariatets forslag. Innen Kirkerådets møte, vil også Samisk kirkeråd ha behandlet saken, særlig med tanke på dagens bønn for Samefolkets dag.

Forslag til kollektbønner/dagens bønn fra 1. s. i advent til 2. påskedag:

1. søndag i advent

Nådige Gud,
du som kom for å bli en av oss,
ved inngangen til det nye kirkeåret ber vi deg:
Åpne våre sinn for et nådens år fra deg,
der knuste hjerter heles, undertrykte settes fri,
og veien ryddes for Jesu Kristi komme,
han som med deg og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen.

2. søndag i advent

Trofaste Gud,
du som har lovet at du aldri vil svikte oss, vi ber deg:
Trøst våre engstelige hjerter. Gjør oss utholdende (som i fødselsveer) når ventetiden
kjennes lang, inntil du skaper en ny himmel og en ny jord, ved Jesus Kristus,
som med deg og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen

3. søndag i advent

Håpets Gud,
du som har gitt oss løftet om ditt rikes komme, vi ber deg:
La dine kilder velle fram i verdens ørken,

og skap fred og rettferd der ufred og urett rår,
ved Jesus Kristus, som med deg og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen.

4. søndag i advent

Ydmyke Gud,

du som lot din enbårne Sønn bli født av Maria for å bli vår tjener, vi ber deg:

Lær oss Jesu sinnelag, så vi ikke søker vår egen ære og makt,

men i tillit overgir våre liv til deg,

gjennom Jesus Kristus, som med deg og Den hellige ånd lever og råder

fra evighet til evighet.

Amen

Julaften

Hellige Gud,

du som har skapt lyset og lot det stråle over stallen julenatt, vi ber deg:

La dette lyset skinne også over oss,

så vi kan se din gave, ditt nyfødte barn, Jesus Kristus,

som med deg og Den hellige ånd lever og råder

fra evighet til evighet.

Amen

Julenatt

Jesus, vår bror,

du som i din fødsel overga deg til menneskers omsorg, vi ber deg:

La oss som Maria og Josef ta imot deg og elske deg trofast,

du som med din Far og Den hellige ånd lever og råder

fra evighet til evighet.

Amen

Juledag

Å, dyp av rikdom og visdom og kunnskap hos deg, Gud!

Du som lot Ordet bli menneske og ta bolig iblant oss, vi ber deg:

La oss som gjeterne ved Betlehem knele i undring og tilbe Jesus Kristus,

som med deg og Den hellige ånd lever og råder

fra evighet til evighet.

Amen

Stefanusdag / 2. juledag

Hellige Gud,

du som kom til verden for å bære vår lidelse, vi ber deg:

Styrk og trøst alle som lider og forfølges for rettferdighets skyld.

Ta imot dem som mister sitt liv fordi de følger Jesus Kristus,

som med deg og Den hellige ånd lever og råder

fra evighet til evighet.

Amen

Romjulssøndag

Jesus, vår bror,
du som selv var et barn og måtte flykte fra vold og grusomhet, vi ber deg:
Velsign og bevar alle barn i verden,
og lær oss å ta vare på alle ulykkelige, redde og hjemløse.
Treenige Gud, deg være ære i evighet.

Amen

Nyttårsaften

Evige Gud,
du som holder alle våre tider i din hånd, vi ber deg:
Bli hos oss når året skifter. Gi oss framtid og håp i Jesus Kristus,
som med deg og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen

Nyttårsdag / Jesu navnedag

Barmhjertige Gud,
du som ga oss frelse i Jesu Kristi navn, vi ber deg:
Gi at vi i det nye året bærer med oss dette navnet over alle navn,
så din velsignelse kan lyse over oss
fra evighet til evighet.

Amen

Kristi åpenbaringsdag

Lysets Gud,
du som lot stjernen vise vei til Betlehem, vi ber deg:
Lys for oss på veien vi skal gå, og la alle folk se din herlighet
i Jesus Kristus, som med deg og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen.

2. s. i åpenbaringstiden

Gud over himmel og jord,
du som lot din elskede Sønn bli døpt til å bære våre synder, vi ber deg:
La oss ta imot din nåde og se din plan til frelse for verden gjennom Jesus Kristus,
som med deg og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen

3. s. i åpenbaringstiden

Treenige Gud,
du som byr oss å drikke av livets kilde og frelsens beger, vi ber deg:
Gjør oss tørste etter det du vil gi, så vi tilber deg i ånd og sannhet,
ved Jesus Kristus, som med deg og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen

4. s. i åpenbaringstiden

Jesus Kristus, vår frigjører,
du som kom for å løse den som er bundet og gjøre blinde seende, vi ber deg:
Ha barmhjertighet med oss når vi roper til deg i vår nød,
så vi kan lovprise deg for din godhet ,
du som med Gud, vår skaper og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen

5. s. i åpenbaringstiden

Jesus Kristus, vår Frelser,
du som kan tilgi synder og berge alle hjelpeløse og redde, vi ber deg:
Gi oss tro på din makt, så vi kan få hjelp i vår nød,
du som med Gud, din Far og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen

6. s. i åpenbaringstiden

Hellige Ånd, vår trøster
du som skaper troen på Jesus Kristus, vi ber deg:
Vend vår gråt til jubel og vår sorg til glede.
Styrk vår tro, og la den vokse og modnes,
så vi aldri vender oss bort fra ham som er det evige livets ord.
Treenige Gud, deg være ære i evighet.

Amen

Såmannssøndagen

Livets Gud,
du som har skapt verden og ga oss det levende Ordet ved Jesus Kristus, vi ber deg:
La ditt ord modnes i våre liv, så vi kan vokse i troen på Jesus Kristus, vår Frelser, som
med deg og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen

Kristi forklarelsesdag

Visdommens Gud,
du som har vist oss hvem du er da du ble menneske, vi ber deg:
Lær oss å søke dypere i troens mysterier, så vi kan se ditt ansikt
i Jesus Kristus, som med deg og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen

Fastelavnssøndag

Kjærlighetens Gud,
du som i Kristus overga deg selv til lidelse og død,,
ved inngangen til denne fastetiden ber vi deg:

Gi oss mot til å følge Jesus på hans vei mot korset, så vi kan dø med ham og oppstå til evig liv.

Treenige Gud, deg være ære i evighet.

Amen.

Askeonsdag

Jesus Kristus,

du som kan sette oss fri fra synd og skyld, vi ber deg i denne fastetid:

Lær oss å ransake oss selv og vende om,

så lenker løses og sultne får brød,

du som med din Far og Den hellige ånd lever og råder

fra evighet til evighet.

Amen

1.søndag i fastetiden

Jesus Kristus, Guds lam,

du som valgte å gå lidelsens vei mot kors og død, vi ber deg:

Vis oss din vei, så vi ikke fristes til å tro at vi kan frelse oss selv,

men tar imot frelsen som en gave fra deg,

du som med din Far og Den hellige ånd lever og råder

fra evighet til evighet.

Amen.

2. søndag i fastetiden

Barmhjertige Gud,

du som lar deg bevege av menneskers kamp, vi ber deg:

Gi oss en levende tro, så vi våger å kjempe for din velsignelse,

ved Jesus Kristus, som med deg og Den hellige ånd lever og råder

fra evighet til evighet.

Amen.

3.søndag i fastetiden

Allmektige Gud,

du som kan tvinge ondskap til taushet og frigjøre oss til lovsang, vi ber deg:

Vern oss mot det onde, så vi kan leve det nye livet i Jesus Kristus,

som med deg og Den hellige ånd lever og råder

fra evighet til evighet.

Amen

4. søndag i fastetiden

Jesus Kristus,

du som ofret deg selv for å sone vår skyld, vi ber deg:

Vend vårt blikk mot deg når vi selv blir prøvet,

og lid med oss i vår svakhet,

du som med din Far og Den hellige ånd lever og råder

fra evighet til evighet.

Amen

Maria budskapsdag

Underets Gud,
du som lot Jesus Kristus fødes som et lite barn, vi ber deg:
Gjør oss modige som Maria, så vi uten frykt
kan gjøre din vilje i troskap og kjærlighet,
nå og alltid og i all evighet.
Amen

Palmesøndag

Jesus Kristus, lidende Konge,
du som kom til oss, fornedret og fattig, vi ber deg:
Gi oss å følge deg og gi avkall på vårt eget,
så vi kan forsones med Gud og med hverandre.
Treenige Gud, deg være ære i evighet.
Amen.

Skjærtorsdag

Herre Jesus Kristus,
i den natt da du ble forrådt,
dekket du bordet og samlet dine venner til måltid. Vi ber deg:
Selv om vi svikter deg, la brødet og vinen styrke oss
og gi oss del i ditt måltids dype hemmelighet,
nå og alltid og i evighet.
Amen.

Påskennatt/ottesang

Livets opphav, Treenige Gud ,
vi lovpriser deg for din kjærlighet, som er sterkere enn døden. Vi ber deg:
Lys for oss når natten er mørk og gi håp når vi fortviler.
Vær hos oss i vår siste time med løftet om oppstandelse og evig liv ved Jesus Kristus,
nå og alltid og i all evighet.
Amen

Påskedag

Vi lovpriser deg, oppstandne Herre og Frelser,
du som har brutt dødens lenker og knust djevelens makt. Vi ber deg:
La oss som kvinnene ved graven vitne om din oppstandelse
og det levende håp du har gitt oss,
du som med din Far og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.
Amen.

2. påskedag

Oppstandne Kristus,
du som viste deg for mennesker som var blinde av sorg og ensomhet, vi ber deg:
Kall oss ved navn, bryt brødet og skjenk oss vinen,
så vi kan kjenne deg igjen og juble over at du lever og er midt iblant oss,
nå og alltid og i all evighet.

Amen.

Merkedager

Lysmesse

Evige Gud,
du som sendte din Sønn som lys til verden, vi ber deg:
La oss ikke gå alene i mørket, men leve i lyset fra Jesus Kristus,
som med deg og Den hellige ånd lever og råder
fra evighet til evighet.

Amen

Kyndelsmesse (2. februar)

Himmelens og jordens Gud,
du som er opphavet til alt som lever, vi ber deg:
Gjør oss ydmyke for det liv som er gitt oss å forvalte.
La oss overgi livet og alt levende til deg.
Treenige Gud, deg være ære i evighet.

Amen.

Samefolkets dag (6. februar)

Gud, vår skaper,
du som dømmer folkene med rettferd, vi ber deg:
La alle kjenne glede over sitt folk, sin arv og sine forfedres land.
Bevar og led samefolket og gi alle jordens små og store folk
et verdig liv i rettferd og fred.
Treenige Gud, deg være ære i evighet.

Amen

Med vennlig hilsen

Navn e.f.
tittel...

Hans Arne Akerø
seksjonsjef